

DUO

ONDERWIJSONDERZOEK & ADVIES

Rapportage

Nieuwe schooltijden in het basisonderwijs

Utrecht, maart 2020

DUO Onderwijsonderzoek & Advies

Aline Willemsen, MA

drs. Vincent van Grinsven

Postbus 681

3500 AR Utrecht

Telefoon: 030 263 10 80

e-mail: info@duo-onderwijsonderzoek.nl

website: www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

<i>Paragraaf</i>	<i>Pagina</i>
1 ACHTERGROND	3
2 RESULTATEN	4
2.1 Schooltijden schooljaar 2019-2020	4
2.2 Redenen om over te stappen op een ander schooltijdenmodel	6
Bijlage – Onderzoeksverantwoording	

1 ACHTERGROND

Het afgelopen decennium zijn veel basisscholen afgestapt van het traditionele schooltijdenmodel en overgestapt op andere schooltijden.

In 2011, 2015, 2016 en in 2017 hebben wij onderzoek gedaan naar het gebruik van schooltijdenmodellen. In december 2019 hebben wij wederom een onderzoek verricht naar de schooltijden die basisscholen in het schooljaar 2019-2020 (dit schooljaar dus) hanteren.

In het onderzoek maken we een onderscheid naar:

1. **Het traditionele schooltijdenmodel**

De school start tussen 8:30 en 8:45 uur en gaat uit tussen 14:30 en 15:30 uur. Kinderen eten tussen de middag thuis of bij de overblijf op school. De kinderen hebben woensdagmiddag vrij.

2. **Het Hoorns model**

Traditionele schooltijden, zoals hierboven bij het traditionele schooltijdenmodel beschreven, maar alle kinderen zijn naast woensdagmiddag ook vrijdagmiddag vrij.

3. **Het continurooster**

Een korte middagpauze op school, woensdagmiddag vrij (en vaak de onderbouw ook op vrijdagmiddag vrij), eindtijd vaak om 14:45 uur.

4. **Het vijf-gelijke-dagenmodel**

Vijf dagen identieke schooltijden, geen vrije middagen, korte middagpauze op school, eindtijd vaak om 14:00 of 14:30 uur.

In totaal hebben n=400 schoolleiders in het basisonderwijs (van 400 verschillende basisscholen) deelgenomen aan het onderzoek.

In deze rapportage beschrijven we de onderzoeksresultaten.

2 RESULTATEN

2.1 Schooltijden schooljaar 2019-2020

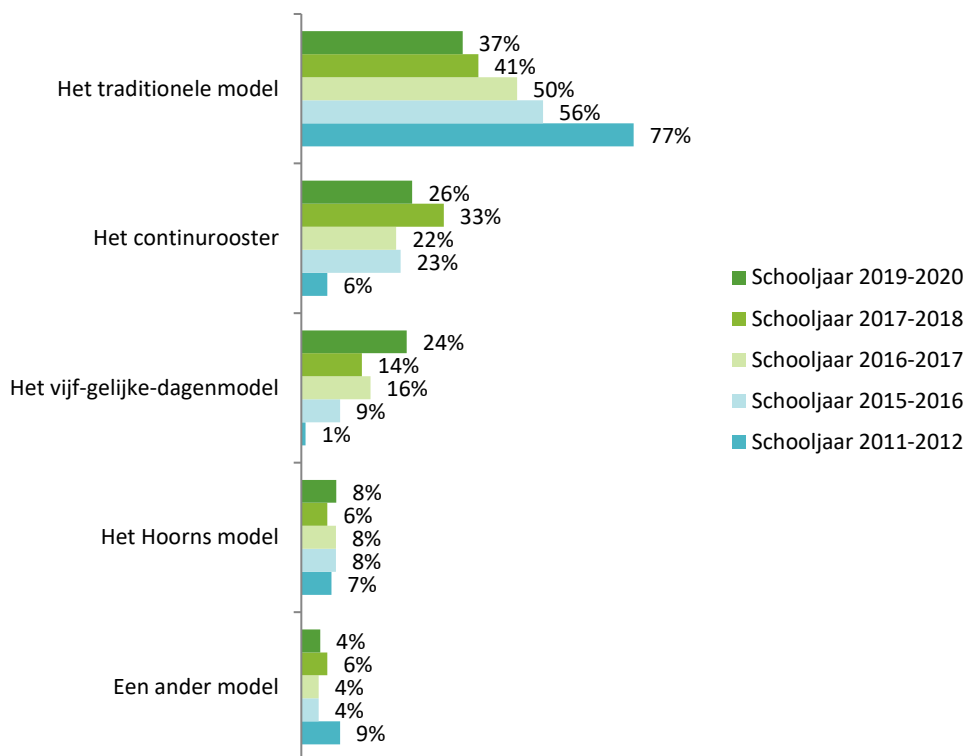
Allereerst is aan de schoolleiders gevraagd welk schooltijdenmodel hun school in 2019-2020 hanteert.

Net als voorgaande jaren hanteren de meeste basisscholen (37%) in het huidige schooljaar (2019-2020) het **traditionele schooltijdenmodel**. Wel is het percentage basisscholen dat het traditionele model hanteert aanmerkelijk gedaald: van 77% in schooljaar 2011-2012, 56% in schooljaar 2015-2016, 50% in schooljaar 2016-2017 en 41% in het schooljaar 2017-2018 naar 37% in het huidige schooljaar 2019-2020.

Een kwart van de basisscholen (26%) hanteert het **continurooster**: een korte middagpauze op school, woensdagmiddag vrij, vaak de onderbouw ook op vrijdagmiddag vrij en de eindtijd vaak om 14:45 uur.

Eveneens een kwart van de basisscholen (24%) hanteert het **vijf-gelijke-dagen-model**: vijf dagen identieke schooltijden, geen vrije middagen, korte middagpauze op school en de eindtijd vaak om 14:00 of 14:30 uur.

Welk schooltijdenmodel hanteert uw school in schooljaar 2019-2020?

Om inzicht te krijgen in de verschuivingen in de schooltijdenmodellen die de basisscholen hanteren, hebben we de schoolleiders gevraagd wanneer het huidige schooltijdenmodel van hun basisschool is ingevoerd.

Voor het totaal aantal scholen geldt dat bijna een kwart van de schoolleiders (2019-2020, 6%; 2018-2019, 7%; 2017-2018, 10%) aangeeft dat het huidige schooltijdenmodel in het schooljaar 2017-2018 of meer recent is ingevoerd. Op bijna driekwart van de basisscholen (74%) heeft men langer geleden gekozen voor het huidige schooltijdenmodel.

Scholen die zijn overgestapt op het vijf-gelijke-dagenmodel (24% van de scholen), zijn met name vóór schooljaar 2017-2018 op dit model overgestapt.

Wanneer overgestapt op...	Het traditionele model (n=150)	Het continuurooster (n=103)	Het vijf-gelijke-dagenmodel (n=98)	Het Hoorns model (n=32)	Een ander model (n=17)	Totaal (n=400)
Dit schooljaar: 2019-2020	0%	11%	9%	3%	17%	6%
Vorig schooljaar: 2018-2019	2%	7%	15%	3%	6%	7%
Schooljaar 2017-2018	1%	15%	22%	0%	22%	10%
Eerdere schooljaren	91%	64%	53%	94%	56%	74%
Weet niet	6%	4%	0%	0%	0%	3%
<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

2.2 Redenen om over te stappen op een ander schooltijdenmodel

Tot slot hebben we de schoolleiders gevraagd wat voor hun school de redenen zijn geweest om over te stappen op een ander schooltijdenmodel (dan het traditionele model).

De belangrijkste redenen om over te stappen op een continuooster of vijf-gelijke-dagenmodel zijn:

- **Regelmaat en rust (14%):** Voor het surveilleren tijdens de lange middagpauze op school werden op veel scholen ouders en andere vrijwilligers ingezet. Omdat zij niet alle kinderen goed kenden waren de pauzes vaak erg rommelig en ontstonden er ruzies tussen kinderen. Dit zorgde voor veel onrust op school. Het vervangen van de lange middagpauze door een korte middagpauze zorgt ervoor dat kinderen de hele dag met hun eigen leerkracht zitten, waardoor er meer rust heerst.
- **Organisatorische problemen (13%):** Scholen hadden bij het traditionele schooltijdenmodel moeite met het vinden van voldoende ouders/vrijwilligers voor het surveilleren tijdens de lange middagpauze. Om deze reden zijn scholen overgestapt op een continuooster of vijf-gelijke-dagenmodel, waarbij de leerlingen een korte middagpauze met hun leerkracht hebben.
- **Voorkeur van ouders (12%):** Scholen zijn overgestapt op een ander rooster omdat ouders hebben aangegeven (bijvoorbeeld in enquêtes) dat zij graag andere schooltijden wensen. Hierbij gaven veel ouders aan het makkelijker te vinden als er geen lange middagpauze is zodat zij per dag slechts één breng- en één haalmoment hebben. Hierdoor hebben ouders meer flexibiliteit in het organiseren van hun dag.
- **Meer tijd voor overige taken (9%):** Door kortere middagpauzes en daardoor ook kortere lesdagen zijn leerkrachten minder tijd kwijt aan surveilleren en hebben ze meer tijd voor de taken die zij buiten de lessen moeten uitvoeren.
- **Continuïteit van het onderwijs (6%):** Door de lange middagpauze bij het traditionele model hadden veel leerlingen moeite om zich in de middag te concentreren op de les. Vaak moesten zij 'weer opnieuw inkomen' waardoor er 's middags weinig effectieve lestijd was. Het continuumodel en vijf-gelijke-dagenmodel zorgen bij kinderen voor meer rust en betere concentratie omdat ze minder onderbrekingen hebben.
- **Aansluiting met BSO en andere activiteiten (4%):** Door kortere lesdagen sluiten de tijden van de basisschool beter aan op de tijden van de BSO en hebben ouders en kinderen meer ruimte om andere activiteiten in te plannen zoals zwemlessen.

Schoolleiders die hebben aangegeven dat hun school is overgestapt op het vijf-gelijke-dagenmodel noemden significant vaker als redenen dat leerkrachten met de nieuwe schooltijden meer tijd voor andere taken overhouden (16%) en dat het nieuwe model voor meer rust zorgt op school (23%).

Bijlage – Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek is online uitgevoerd en daarbij is gebruikgemaakt van ons Online Panel Schoolleiders Basisonderwijs. Dit panel telt circa 900 schoolleiders die wij regelmatig benaderen voor het invullen van een onderwijsrelevante online vragenlijst.

Het panel is representatief naar de kenmerken schoolgrootte (uitgedrukt in het aantal leerlingen), denominatie (openbaar, rooms-katholiek, protestants-christelijk en overig) en naar vakantie regio (naar de indeling die OCW hanteert: Noord, Midden en Zuid).

Voor dit onderzoek hebben we een netto-respons gerealiseerd van n=400 schoolleiders. Deze respons is representatief naar (vakantie) regio, schoolgrootte en denominatie.

Omdat als gevolg van non-respons (wat altijd optreedt) niet de gehele populatie aan het onderzoek heeft deelgenomen, moet bij de interpretatie van de resultaten rekening worden gehouden met nauwkeurigheidsmarges. Hieronder is een tabel opgenomen waarin bij de netto-respons de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges zijn vermeld. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting, dezelfde resultaten worden verkregen).

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
n = 300	5,6%	4,8%	3,4%
n = 400	4,8%	4,2%	2,9%
n = 500	4,3%	3,7%	2,6%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van bijvoorbeeld 400 schoolleiders dient bij een resultaat '75% van de schoolleiders geeft aan het traditionele schooltijdenmodel te gebruiken' en '25% geeft aan dit niet te gebruiken', rekening te worden gehouden met het feit dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen respectievelijk:

- gebruikt wel: 70,8% (75% - 4,2%) en 79,2% (75% + 4,2%) en
- gebruikt niet: 20,8% (25% - 4,2%) en 29,2% (25% + 4,2%).